

PM 2016:53 RVI (Dnr 159-294/2016)

Föreskrifter och allmänna råd om stödboende

Remiss från Socialstyrelsen

Remisstid 18 mars 2016

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Föreskrifter och allmänna råd om stödboende” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

Den föreslagna författningen riktar sig till den verksamhet som driver eller kommer att driva ett stödboende för barn och unga. Avsikten med förslaget är att det ska bli tydligare vad en placering i ett stödboende innebär. Författningen ska innehålla de regler som behövs för att säkerställa att insatsen är trygg, säker och av god kvalitet. Eftersom det är fråga om en ny placeringsform behöver författningen också medge viss flexibilitet vid utformningen av stödboenden. Socialstyrelsen har fått ett uppdrag att, i samråd med Inspektionen för vård och omsorg (IVO) följa upp och utvärdera den nya placeringsformen stödboende. En delredovisning ska lämnas senast den 30 november 2016 och slutredovisning ska ske senast den 31 mars 2019.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget till föreskrifter och allmänna råd om stödboende. Kontoret instämmer i att det är viktigt att reglera de kriterier som ska känneteckna en verksamhet med stödboende för att motverka de risker som ett eget boende kan innebära, inte minst då närvaro av personal kommer att vara begränsad i förhållande till vad som gäller vid Hem för vård eller boende (HVB).

Mina synpunkter

Barn och unga i samhällets vård är en av de mest utsatta grupperna i samhället. Därför är det av yttersta vikt att det stöd och den hjälp som ges till barnen och de unga är av hög kvalitet och anpassas utifrån deras behov. Jag ser därför positivt på den nya vårdform som riksdagen fattat beslut om att gälla från 1 januari 2016. För de äldre barn som till stor del är självständiga och klarar ett eget boende kan genom

stödboendeinsatsen ges en mer flexibel och öppen vårdform samtidigt som de ges tillgång till individuellt stöd.

Socialstyrelsen har tagit fram förslag på föreskrifter och allmänna råd för stödboende. För att garantera att insatserna som socialtjänsten ger håller en hög kvalitet är det viktigt att personal som arbetar inom verksamheten har rätt kompetens och att det finns förutsättningar för dem att göra ett gott arbete. Stadsledningskontoret nämner ett antal punkter i sitt tjänsteutlåtande som har bäring på dessa kvalitetskrav, och som jag instämmer i är viktiga att ta hänsyn till. Särskilt viktigt att ta hänsyn till är att de krav som ställs på personalens kompetens inte får styras av eventuella svårigheter för verksamheterna att rekrytera lämplig personal, samt att ökade möjligheter att göra avkall på kompetenskrav riskerar att fler verksamheter startas av människor som saknar rätt kvalifikationer. Många incidenter har inträffat vid hem för ensamkommande flyktingbarn under det senaste halvåret. Jag anser därför att ökade krav behöver ställas i föreskrifterna kring säkerheten i verksamheten. Barnens/ungdomarnas säkerhet måste garanteras. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd behöver kompletteras utifrån detta.

Stödboende framhålls ofta som en vårdform som skulle passa ensamkommande barn bra. Jag instämmer i den bedömningen, men vill samtidigt framhålla att det inte generellt skulle gå att säga att det är lämpligt att alla ensamkommande barn över 16 år ska bo i stödboende. En sådan bedömning måste göras utifrån varje barns enskilda behov av stöd och skydd.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Föreskrifter och allmänna råd om stödboende” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 9 mars 2016

ÅSA LINDHAGEN

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Den föreslagna författningen riktar sig till den verksamhet som driver eller kommer att driva ett stödboende för barn och unga. Avsikten med förslaget är att det ska bli tydligare vad en placering i ett stödboende innebär. Författningen ska innehålla de regler som behövs för att säkerställa att insatsen är trygg, säker och av god kvalitet. Eftersom det är fråga om en ny placeringsform behöver författningen också medge viss flexibilitet vid utformningen av stödboenden. Socialstyrelsen har fått ett uppdrag att, i samråd med Inspektionen för vård och omsorg (IVO) följa upp och utvärdera den nya placeringsformen stödboende. En delredovisning ska lämnas senast den 30 november 2016 och slutredovisning ska ske senast den 31 mars 2019. Huvuddragen i remissen samt förslag återges nedan i sammanfattad form.

Författningen preciserar vad placeringsformen stödboende innebär. Vården i stödboende innebär att barnet eller den unge får disponera ett eget boende samt får praktiskt och känslomässigt stöd inom olika livsområden med målet att på sikt klara ett självständigt boende och vuxenliv. Enligt förslaget till föreskrifter ska stödboendets utformning vara ändamålsenligt för att bidra till barns och ungas förberedelser för självständighet. Utformningen ska också tillgodose behovet av trygghet och säkerhet för den målgrupp som verksamheten riktar sig till.

De egna boendena som ingår i ett stödboende ska vara hemlika och vara utformade med hänsyn tagen till barn och ungas integritet. Ett eget boende bör bestå av en egen lägenhet med ett rum för boende, ett utrymme för tillagning och intag av måltider samt ett rum för personlig hygien. I vissa fall kan dock ett eget boende utgöras av ett eget rum för boende samt vissa utrymmen som delas med andra som är placerade i stödboendet. De delade utrymmena kan utgöras av rum för matlagning och rum för personlig hygien.

Författningen preciserar även vilka som får skrivas in i ett stödboende, och vad som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om stödboendet är lämpligt för det enskilda barnet eller den unge. Den som ska fatta beslutet om inskrivning ska särskilt beakta om boendets utformning är lämpligt för barnet eller den unge. Om det är fråga om ett eget boende som ligger nära andra boenden i verksamheten eller ett boende med delade utrymmen ska den som ska fatta beslutet särskilt beakta om placeringen kan medföra en risk för negativ påverkan eller konflikter mellan de placerade, kränkningar, våld och övergrepp eller att insatsen av andra skäl inte kan ges under trygga och säkra former. Om det, efter att barnet eller den unge har placerats, framgår att barnet eller den unge har ett vårdbehov som motiverar placering i hem för vård eller boende eller i familjehem bör utskrivning övervägas.

Författningen omfattar också bestämmelser gällande bemanning och kompetens hos personal. Den som bedriver ett stödboende ska se till att det finns särskilt avdelad personal som har som sin huvudsakliga uppgift att stödja de barn eller de unga som är placerade i boendet. Personalen bör vara organiserad på ett sätt som bidrar till kontinuitet och möjliggör förtroendefulla relationer med barn eller unga som är placerade i stödboendet. Personaltätheten och närvaron av personal i stödboende ska anpassas till dess utformning. Den som förestår ett stödboende ska ha den kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten.

Konsekvenser för kommuner

Sammanfattningsvis anser inte myndigheten att kraven i författningen på föreståndarens och den övriga personalens kompetens försvårar rekrytering eller är kostnadsdrivande i jämförelse med de krav som redan ställs i SoL.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget till föreskrifter och allmänna råd om stödboende. Kontoret instämmer i att det är viktigt att reglera de kriterier som ska känneteckna en verksamhet med stödboende för att motverka de risker som ett eget boende kan innebära, inte minst då närvaro av personal kommer att vara begränsad i förhållande till vad som gäller vid HVB.

Kontoret vill lyfta fram följande synpunkter på förslaget:

- Krav bör ställas i föreskrifterna om att ansvarig utförare ska svara för att uppgifter i beviljat tillstånd är aktuella.
- Krav bör ställas i föreskrifterna om att beviljade tillstånd ska omprövas med viss periodicitet.
- Kravnivån på generell utbildningskompetens och erfarenhet för föreståndare respektive personal får inte styras av eventuella svårigheter för verksamheter att rekrytera lämplig personal.
- Kompetenskravet på förståndaren är godtagbart om den föreslagna lägsta eftergymnasiala utbildningsnivån kombineras med lång erfarenhet från liknande verksamhet. Krav ska tydligt ställas om arbetsledarerfarenhet.
- Föreskrifterna bör innefatta specifika krav på personal, bemanning etc. med hänsyn till placeringar som rör enskilda individer som är minderåriga. Endast generella krav ställs i förslaget till föreskrifterna, om bemanning av verksamheten; ”särskilt avdelad personal”, ”personaltätheten och närvaron ska anpassas till boendets utformning” samt ”personal ska vara tillgänglig dygnet runt”.
- Ökade möjligheter att göra avkall på kompetenskrav riskerar att fler verksamheter startas av människor som saknar rätt kvalifikationer. Kompetent personal är starkt kopplad till god kvalitet.
- Ökade krav behöver ställas i dessa föreskrifter kring säkerheten i verksamheten. Många incidenter har inträffat vid hem för ensamkommande flyktingbarn under det senaste halvåret. Barnens/ungdomarnas säkerhet måste garanteras.
- Krav på god kvalitet och säkerheten måste säkerställas.
- Bra att det i de allmänna råden ges förtydligande exempel på vad ett individuellt stöd kan innefatta.